

नित्यं शास्त्राक्रिया कलन देखा-या
औद्योगिक व औद्योगिकेतर राज्य
शासकीय कर्मचा-यांना विशेष
नैमित्तिक रजा देण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
वित्त विभाग.

शासन नियम क्रमांक स्क्वडीई-१४८०/सीआर-१३२२/स्वईआर-२.

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक १४ जुलै १९८१.

पत्रा:-१. शासकीय परिपत्रक, वित्त विभाग क्र. स्क्वडीई-१४५२/८५११/स्वा-५,
दिनांक २.२.१९८०.

२. शासकीय निर्णय, वित्त विभाग क्र. स्क्वडीई-१४६६/२६२४/६६-१०,
दिनांक १२.६.८०.

३. शा.प. वि. वि. क्र. स्क्वडीई-१४६८/२४२६/६८-१०, दि. २४.३.६९.

४. शा.नि. वि. वि. क्र. स्क्वडीई-१४७१/३०५८/७१/स्व-२, दि. १४.६.७२.

५. शा.नि. वि. वि. क्र. स्क्वडीई-१४७३/२८२६/स्व-२, दि. १०.१०.१९७३.

६. शा.नि. वि. वि. क्र. स्क्वडीई-१४७६/२२२/७६/स्वईआर-२, दि. ५.८.७६.

७. शा.नि. वि. वि. क्र. स्क्वडीई-१४७८/सीआर-४४३/७८/स्वईआर-२,
दिनांक २५.१०.१९७८.

निर्णय:- राज्य शासकीय कर्मचा-यांनी [औद्योगिक व औद्योगिकेतर] छोट्या कुटुंब जडतीचा अधिक प्रमाणात अवलंब करण्यासाठी, जे कर्मचारी संततीप्रतिबंधक शास्त्रक्रिया कलन घेतील त्यांना वर उद्बुल केलेल्या आदेशांमध्ये विशेष नैमित्तिक रजा देण्याची तरतूद यापूर्वीच करण्यात आलेली आहे. याबाबतीत अधिक उत्तेजन देण्याच्या दृष्टीने त्यांचा अस्तित्वात असलेल्या तरतूदी अधिक विविध करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता. आता वर नमूद केलेले सर्व आदेश रद्द करून शासन असे आदेश देत आहे की, कुटुंब कल्याण कार्यक्रमाखाली राज्य शासकीय कर्मचा-यांना [औद्योगिक व औद्योगिकेतर] पुढील परिच्छेदात नमूद केल्याप्रमाणे विशेष नैमित्तिक रजा देण्यात यावी.

२. कुटुंब कल्याण कार्यक्रमाखाली जे पुरुष शासकीय कर्मचारी नसबंदी शास्त्रक्रिया कलन घेतील त्यांना जास्तीत जास्त सहा कामाच्या दिवसांहिती विशेष नैमित्तिक रजा देण्यात यावी. जर खाद्या कर्मचा-याने, पहिली शास्त्रक्रिया निष्पयोगी ठरल्यात दुस-यांना नसबंदी शास्त्रक्रिया कलन घेतील व त्याने पहिली शास्त्रक्रिया निष्पयोगी ठरल्यामुळे दुसरी शास्त्रक्रिया करावी लागली, असे संबंधित वैयक्तिक अधिका-याने दिलेले प्रमाणपत्र सादर केल्यात त्याला पुन्हा जास्तीत जास्त ६ दिवसांची नैमित्तिक रजा देण्यात यावी.

३. [अ] ज्या महिला शासकीय कर्मचारी संततीप्रतिबंधक शास्त्रक्रिया [प्रसूतीनंतर किंवा प्रसूती व्यतिरिक्त इतर वेळी] कलन घेतील त्यांना १४ दिवसांपेक्षा अधिक नसेल रचढी विशेष नैमित्तिक रजा देण्यात यावी.

[ब] ज्या महिला शासकीय कर्मचारी गर्भाशयांतर्गत संततीप्रतिबंधक कलन[लूप] घेतून घेतील त्यांना त्या दिवशी विशेष नैमित्तिक रजा देण्यात यावी.

[क] ज्या महिला शासकीय कर्मचारी कायदेशीर गर्भाशयांतर्गत संततीप्रतिबंधक शास्त्रक्रिया कलन घेतील त्यांना जास्तीत जास्त १४ दिवसांपेक्षा अधिक नसेल रचढी विशेष नैमित्तिक रजा देण्यात यावी.

४. [अ] ज्या शासकीय कर्मचा-यांच्या परतून, पहिली शास्त्रक्रिया निष्पयोगी ठरल्यामुळे कुटुंब कल्याण कार्यक्रमाखाली दुसरी संततीप्रतिबंधक शास्त्रक्रिया [प्रसूतीनंतर किंवा प्रसूती व्यतिरिक्त इतर वेळी] कलन घेतील त्यांच्या परतून पहिली शास्त्रक्रिया निष्पयोगी ठरल्यामुळे दुसरी शास्त्रक्रिया करावी लागली, असे वैयक्तिक प्रमाणपत्र

क्र. मा. पं.

सादर केल्यात ७ दिवसांची विशेष नैमित्तिक रजा देण्यात यावी. या रजेचे ठरवणे करण्यासाठी त्या शासकीय कर्मचा-यांची उपस्थिती आवश्यक आहे असा प्रकारचा उल्लेख प्रमाणपत्रांमध्ये असण्याची आवश्यकता नाही.

[ब] ज्या शासकीय पुस्तक कर्मचा-यांना परती कायदेशीर गर्भमासानंतर संतती-प्रतिबंधक शस्त्रक्रिया [पुतलीनंतर किंवा पुतली व्यतिरिक्त इतर देखी] करून देतील त्यांच्या परतीने गर्भमासा नंतर संततीप्रतिबंधक शस्त्रक्रिया करून देताचाने वैयक्तिक प्रमाणपत्र सादर केल्यात त्यांना ७ दिवसांपर्यंत नैमित्तिक रजा देण्यात यावी. परतीची देणगी करणाऱ्यासाठी त्या शासकीय कर्मचा-यांची उपस्थिती आवश्यक आहे, असा प्रकारचा उल्लेख प्रमाणपत्रांमध्ये असण्याची आवश्यकता नाही.

५. निर्बांधीकरण शस्त्रक्रिया केलेल्या कर्मचा-यांना शस्त्रक्रियेनंतर गुंतारुत उदभ्यालयासुळे धिडित मर्यादेच्या घात विशेष नैमित्तिक रजेची आवश्यकता असेल तर, संबंधित रुग्णालयाच्या प्राधिका-यांचे/प्राधिकृत वैयक्तिक अधिका-यांचे प्रमाणपत्र सादर केल्यात, त्यांना किंवा तिला जेवढा काळपर्यंत शस्त्रक्रियेनंतरच्या गुंतारुतीसुळे रुग्णालयात राहावे लागले असेल तेवढ्या काळासाठी विशेष नैमित्तिक रजा देण्यात यावी. कारिदाय निर्बांधीकरण शस्त्रक्रियेनंतर ज्यांना रुग्णालयात रहावे लागणार नाही परंतु त्यांच्याकडे कामावर जाण्यात जे तमर्थे नाहीत त्यांना, संबंधित रुग्णालयातील योग्य असा प्राधिकारी किंवा प्राधिकृत वैयक्तिक अधिकारी यांचे वैयक्तिक प्रमाणपत्र सादर केल्यात पुढ्याच्या संतती-प्रतिबंधक शस्त्रक्रियेसाठी ७ दिवस व महिलांच्या संततीप्रतिबंधक शस्त्रक्रियेसाठी १४ दिवस विशेष नैमित्तिक रजा देण्यात यावी.

६. जे शासकीय कर्मचारी पुनःसंयोजन शस्त्रक्रिया [री-कॅनलायझेशन] करून घेतील त्यांना २१ दिवस रुग्णालयात राहण्यासंबंधी प्राधिकृत वैयक्तिक अधिका-यांचे प्रमाणपत्र केलेला प्रत्यक्ष कालावधी, यापेक्षा किंवा कालावधी कमी असेल, तेवढ्या कालावधीसाठी विशेष नैमित्तिक रजा देण्यात यावी. शिवाय, ही शस्त्रक्रिया करून देण्यासाठी जाण्यावेळी-मध्ये या प्रत्यक्ष कालावधी लागेल त्यासाठी सुद्धा विशेष नैमित्तिक रजा देण्यात यावी. पुनःसंयोजन शस्त्रक्रियेसाठी देण्यात येणारी विशेष नैमित्तिक रजा [वैयक्तिक छुट्याच्या प्रतिपूर्तीची कोणतीही जबाबदारी न घेता] पुढील अटीच्या अधीन राहिल. :-

[१] ती शस्त्रक्रिया, पुनःसंयोजन शस्त्रक्रिया करण्याच्या सोयी असलेले रुग्णालय, वैयक्तिक महाविद्यालय किंवा संस्था येथे केलेली असावी.

[२] विशेष नैमित्तिक रजेच्या अर्जासोबत, ज्या वैयक्तिक अधिका-यांचे संबंधित शस्त्रक्रिया केली असेल त्याचे, प्रमाणपत्र नमूद केलेल्या कालावधीसाठी त्या कर्मचा-यांचे, शस्त्रक्रियेच्या कालावधीत व शस्त्रक्रियेनंतर जे होण्यासाठी रुग्णालयात राहणे आवश्यक होते, असा प्रकारचे वैयक्तिक प्रमाणपत्र जोडणे आवश्यक आहे.

परील सवलत पुढील शासकीय कर्मचा-यांना अनुषंगेय असेल :-

[अ] अधिवाहीत कर्मचारी किंवा

[ब] ज्यांना दोन्हीकड कमी मुले आहेत असे कर्मचारी किंवा

[क] जे पुनःसंयोजन शस्त्रक्रिया महत्वाच्या कारणासाठी करू इच्छितात, असे कर्मचारी उदा. संतती प्रतिबंधक शस्त्रक्रियेनंतर रजाचा कर्मचा-यांची सर्व मुले किंवा मुली मरण पावली असतील.

७. निर्बांधीकरणाची व पुनःसंयोजन शस्त्रक्रिया यासाठी मिळणारी विशेष नैमित्तिक रजा नेहमीच्या रजेला माने जोडून देता येईल. परंतु ती नैमित्तिक रजा किंवा नेहमीच्या रजेला पुढे जोडून देता येणार नाही.

८. या शासन निर्णयाची ति प्रत सोबत जोडण्यात आली आहे.

महाराष्ट्र शासन, माहिती आदेशाप्रसारक व त्याच्या नावाने, कु.रा.प.

ज्य. दे. नानते,
उप सचिव, विद्या विभाग.

पुति,

महालेखापाल, महाराष्ट्र - १, मुंबई [१६० प्रती],
महालेखापाल, महाराष्ट्र - २, नागपूर [४० प्रती],
महालेखापाल, [देशीय व वाणिज्य], मुंबई,
संचालक लेखा व लोकांतारे, मुंबई,
अधिकांश व लेखा अधिकारी, मुंबई,
निवासी लेखा व लेखा अधिकारी, मुंबई,
सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई,
सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
प्रबंधक मूल न्याय शाखा, महाराष्ट्र उच्च न्यायालय, मुंबई,
प्रबंधक महाराष्ट्र उच्च न्यायालय, अपील शाखा, मुंबई,
प्रबंधक, लोकायुक्त व उप लोकायुक्त यांची कार्यालये, मुंबई,
मुख्य लेखा परीक्षा अधिकारी, स्थानिक निधी लेखा, नवी मुंबई,
मुख्यमंत्र्यांचे सचिव,
मंत्री व राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
राज्यपालाचे सचिव,
विभागीय आहूत, मुंबई/पुणे/औरंगाबाद/नागपूर/नासिक/अमरावती,
मंत्रालयीन सर्व विभाग,
मंत्रालयाच्या निरनिराळ्या विभागांच्या अधिस्त असलेल्या सर्व विभागांचे व
कार्यालयांचे प्रमुख,
विशेष असून, महाराष्ट्र राज्य, नवी दिल्ली,
सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
सिस्त विभागातील सर्व कार्यरते,